

Het loonwijzer-project bestaat uit een website www.loonwijzer.nl met een salarischek voor de lonen van ruim 130 beroepen toegespitst op de situatie van de bezoeker, beschrijvingen van beroepen, een doorlopende enquête en nog veel andere informatie. De auteurs zijn betrokken bij de analyse van de enquête. In de loonwijzer-enquête zijn jongeren en vrouwen wat oververtegenwoordigd, maar de gegevens zijn gewogen zodat ze een betere afspiegeling vormen van de Nederlandse beroepsbevolking.

BELONINGSVERSCHILLEN

De Loonwijzer is vijf jaar geleden begonnen vanuit aandacht voor de lage vrouwenlonen. Helaas zijn de loonverschillen tussen mannen en vrouwen nog steeds actueel. De Loonwijzer heeft up-to-date gegevens opgeleverd over de gemiddelde lonen per bedrijfstak, uitgesplitst naar geslacht. In de grafiek is te zien dat de verschillen tussen mannen en vrouwen in sommige bedrijfstakken veel hoger zijn dan in andere.

De chemische industrie spant de kroon met een verschil van bijna € 4,55 ofwel 32%, gevolgd door de gezondheidszorg/welzijn (30%) en de financiële instellingen (27%). Daarentegen blijven de beloningsverschillen onder de € 1,00 in de horeca (7%) en de nutsbedrijven (5%), gevolgd door de drukkerijen/uitgeverijen met € 1,02 ofwel 7%.

Er is in deze beloningsverschillen niet een duidelijk patroon te ontdekken: er zijn grote verschillen in bedrijfstakken met relatief lage lonen, maar ook in bedrijfstakken met hoge lonen. Omgekeerd komen kleine verschillen voor in bedrijfstakken waar relatief goed en waar relatief slecht betaald wordt. Hoogstwaarschijnlijk werken mannen en vrouwen in de bedrijfstakken met grote beloningsverschillen in totaal verschillende functies, terwijl ze in de bedrijfstakken met kleine verschillen veel vaker in dezelfde functies werken. In de chemische industrie werken mannen vooral in beter betaalde functies als procesoperator en vrouwen overwegend in lager betaalde functies als laborant of op kantoor. Hetzelfde geldt voor de gezondheidszorg, waar mannen vaker als arts en vrouwen vaker als verpleegkundige werken.

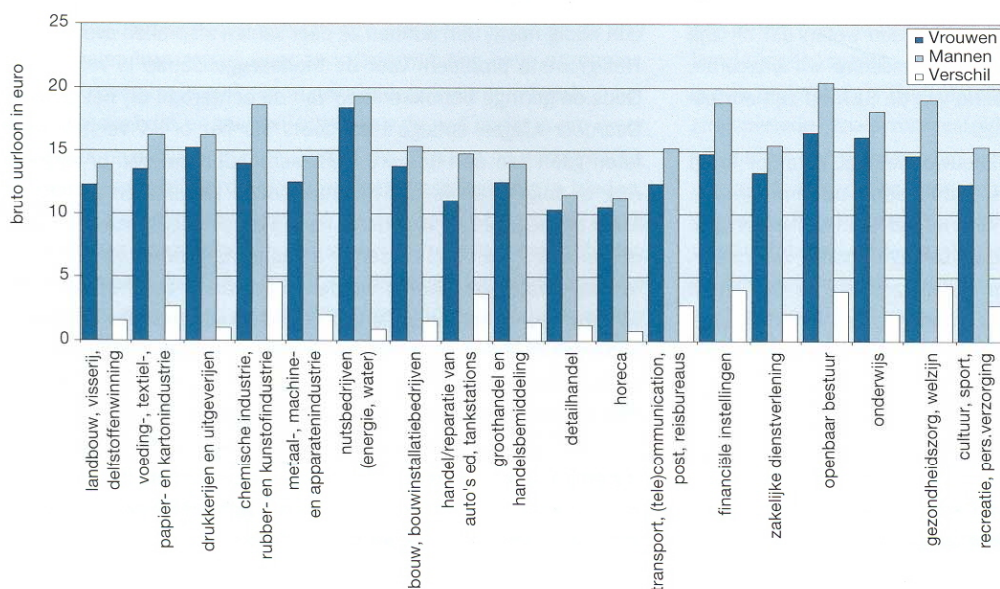
Vergelijken we de lonen van verschillende groepen vrouwen onderling, dan valt in de eerste plaats op dat vrouwen die hun

loopbaan niet hebben onderbroken, gemiddeld aanmerkelijk meer verdienen dan vrouwen met meer dan een jaar werkonderbreking. Hiermee hangt samen dat vrouwen met veel jaren werkervaring gemiddeld aanmerkelijk meer verdienen dan zij met minder ervaring, ook al zijn ze even oud. Het vermijden van een loopbaanonderbreking en het opbouwen van werkervaring werken dus door in een flink hoger loon. Behalve door werkloosheid kennen mannen vrijwel geen loopbaanonderbreking en zij bouwen dan ook gemiddeld veel meer werkervaring op – en daarmee een aanmerkelijk hoger loon.

Vergelijken we de lonen van vrouwen nu opnieuw met die van mannen, dan blijkt het hebben van kinderen verschillend uit te werken op hun respectievelijke lonen. De lonen van vrouwen met kinderen blijven vanaf hun 30ste levensjaar steeds verder achter bij de lonen van vrouwen zonder kinderen, terwijl dat bij mannen precies andersom ligt. Ook dit verschijnsel hangt uiteraard samen met het al dan niet onderbreken van de loopbaan.

Over het algemeen lopen de verschillen tussen de gemiddelde lonen van mannen versus die van vrouwen met hetzelfde opleidingsniveau op naarmate de leeftijd toeneemt. Frappant is dit bij de hoger opgeleide mannen en vrouwen. Hier lopen de verschillen steil op, tot bijna 20% tussen mannelijke en vrouwelijke hoogopgeleiden van 50 jaar en ouder. Bij de lager opgeleiden is het loonverschil overigens altijd nog 15%.

*Kea Tijdens is onderzoekscoördinator bij AIAS, Universiteit van Amsterdam
Maarten van Klaveren is senior onderzoeker/consultant bij STZ advies & onderzoek, Eindhoven*

Gemiddelde lonen van mannen en vrouwen en de beloningsverschillen (M/V, uitgesplitst naar bedrijfstak.

Bron: Loonwijzer
2002-2003